

سوآپ

در معاملات تجاری بین‌المللی

مؤلفان

دکتر فتح‌الله رحیمی

عضو هیأت علمی دانشگاه

راضیه رستکی

سرشناسه	: رحیمی، فتح الله، ۱۳۴۷ -
عنوان و نام پدیدآور	: سوآپ در معاملات تجاری بین المللی / مولفان فتح الله رحیمی، راضیه رسکتی.
مشخصات نشر	: تهران: خرسندی، ۱۴۰۰
مشخصات ظاهری	: ۱۵۶ ص.: مصور، جدول.
شابک	: 978-622-224-079-0
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه: ص. ۱۴۹ - ۱۵۶؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	: بازرگانی بین المللی - ایران - قراردادها
موضوع	: International trade - Iran -- *Contracts :
موضوع	: بازرگانی بین المللی - ایران - امور مالی
موضوع	: International trade - Iran - Finance :
موضوع	: سوآپ (امور مالی) - ایران
موضوع	: Swap (Finance) -- Iran :
موضوع	: سوآپ (امور مالی)
موضوع	: Swap (Finance) :
شناسه افزوده	: رسکتی، راضیه، ۱۳۵۰ -
رده بندی دیویی	: ۳۸۲ / ۹۵۵ :
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۸۱۸۰۶۶ :

انتشارات خرسندی

دفتر مرکزی: خیابان نلسون ماندلا (چردن)، بالاتر از چهارراه جهان کودک، پلاک ۶۶ طبقه اول، واحد ۳

تلفن: ۸۸۶۶۵۳۰۷ - ۸۸۶۳۷۶۲

دفتر فروش و توزیع: خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، خیابان لبافی نژاد، نرسیده به خیابان دانشگاه، پلاک ۱۷۴، واحد زیرزمین

تلفن ۵-۳۴-۶۶۹۷۱۰ و ۵-۵۸۴-۶۶۳۹۰

پست الکترونیک: Khorsandy.pub@gmail.com

سایت اینترنتی: www.Khorsandypub.com

سوآپ در معاملات تجاری بین المللی

دکتر فتح الله رحیمی - راضیه رسکتی

چاپ اول: ۱۴۰۰ - تیراژ: ۲۰۰ جلد - قیمت: ۵۵۰,۰۰۰ ریال

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۲۴-۰۷۹-۰ ISBN: 978-622-224-079-0

مقدمه.....	۹
تعاریف اصطلاحات.....	۱۳

فصل اول: مفهوم، اجزاء، ماهیت و طبقه‌بندی سواب در تجارت بین‌الملل

مبحث اول: مفهوم، اجزاء و طبقه‌بندی قراردادهای سواب.....	۱۹
گفتار اول: مفهوم قراردادهای سواب در معاملات تجاری بین‌المللی.....	۱۹
گفتار دوم: اهمیت سواب اجزای تشکیل دهنده آن.....	۲۴
گفتار سوم: طبقه‌بندی سواب در تجارت بین‌الملل.....	۳۰
مبحث دوم: ماهیت قراردادهای سواب و مقایسه آن با نهادهای مشابه در نظام حقوقی ایران.....	۳۳
گفتار اول: قراردادهای سواب و بیع در نظام حقوقی ایران.....	۳۳
گفتار دوم: مقایسه قراردادهای سواب و معاوضه در نظام حقوقی ایران.....	۳۶

فصل دوم: سواب نرخ بهره یا سواب مالی و ریسک اعتباری

مبحث اول: انواع سواب مالی؛ مکانیزمهای مقابله با ریسک در معاملات تجاری.....	۴۱
گفتار اول: توصیف اجمالی انواع سواب نرخ بهره یا سواب مالی.....	۴۳
گفتار دوم: مقایسه قراردادهای آتی، اختیار معاملات و سواب ارزی.....	۶۰
مبحث دوم: ریسک اعتباری و سواب نکول.....	۶۱
گفتار اول: شرایط عمومی سواب نکول اعتباری و تقسیم بندی کنشگران بازار مشتقات اعتباری.....	۶۲
بند اول: شرایط عمومی سواب نکول اعتباری.....	۶۲
بند دوم: تقسیم بندی کنشگران بازار مشتقات اعتباری.....	۶۳
گفتار دوم: اجزا و عملکرد سواب نکول اعتباری و فرآیند تسویه آن.....	۶۵
گفتار سوم: سواب نکول اعتباری در انطباق با موازین فقهی و کارکرد اجتماعی آن.....	۷۰
بند اول: سواب نکول اعتباری در انطباق با موازین فقهی.....	۷۰
بند دوم: کارکرد اجتماعی سواب نکول اعتباری.....	۷۳

فصل سوم: قراردادهای سواب ارز در تجارت بین‌المللی

مبحث اول: مفهوم و ماهیت سواب ارز در معاملات تجاری بین‌المللی.....	۷۹
گفتار اول: مفهوم سواب ارز در روابط معاملات تجاری.....	۸۰
گفتار دوم: ماهیت قراردادهای سواب ارز در تجارت بین‌المللی.....	۸۴

- مبحث دوم: انواع قراردادهای سوآپ ارز؛ اهداف آن و مکانیزم مقابله با ریسک ۸۹
- گفتار اول: انواع قراردادهای سوآپ ارز در تجارت بین‌المللی ۹۰
- گفتار دوم: هدف معاملات سوآپ ارز در تجارت بین‌المللی ۹۱
- گفتار سوم: قراردادهای سوآپ ارز در مواجهه با موازین فقه اسلامی ۹۲

فصل چهارم: قراردادهای سوآپ کالا در تجارت بین‌المللی

- مبحث اول: ماهیت قراردادهای سوآپ کالا؛ مزایا و کاربرد آنها ۹۷
- گفتار اول: ماهیت قراردادهای سوآپ نفتی ۹۹
- گفتار دوم: مزایای انعقاد قرارداد سوآپ در تجارت نفت ۱۰۴
- گفتار سوم: کاربرد سوآپ در صنعت نفت و گاز ۱۰۸
- بند اول: سوآپ بعنوان راه حلی برای انتقال کالا ۱۰۸
- بند دوم: سوآپ، بعنوان پیش خرید نفت خام ۱۰۹
- بند سوم: سوآپ، ابزار مالی کنترل نوسانات قیمت نفت ۱۱۱
- مبحث دوم: اصول؛ مؤلفه‌های ساختاری و انواع قراردادهای سوآپ نفتی ۱۱۳
- گفتار اول: اصول و مؤلفه‌های قراردادهای سوآپ نفتی و شرایط کالای موضوع سوآپ ۱۱۳
- بند اول: اصول عام قراردادهای سوآپ نفتی ۱۱۳
- بند دوم: مؤلفه‌های ساختاری قراردادهای سوآپ ۱۱۵
- بند سوم: شرایط مربوط به کالای موضوع قرارداد سوآپ نفتی ۱۱۵
- گفتار دوم: انواع قراردادهای سوآپ نفتی و ساختار محتوایی آن ۱۱۸
- بند اول: انواع قراردادهای سوآپ نفت ۱۱۸
- بند دوم: ساختار محتوایی قراردادهای سوآپ نفتی ۱۲۰
- مبحث سوم: ظهور قراردادهای سوآپ در صنعت نفت ایران ۱۲۷
- گفتار اول: منابع نفتی حوزه دریای خزر ۱۲۷
- گفتار دوم: امکان ترانزیت و انتقال نفت کشورهای آسیای مرکزی ۱۲۸
- گفتار سوم: افول سوآپ در ایران ۱۳۴
- بند اول: مبانی رجوع به سوآپ نفتی و آثار آن از منظر اقتصادی و سیاسی ۱۳۵
- بند دوم: علل توقف سوآپ نفت خام ۱۳۸
- بند سوم: درآمد و هزینه حاصل از عملیات سوآپ و راهبرد وزارت نفت ۱۴۲
- نتیجه‌گیری ۱۴۵
- منابع و مأخذ ۱۴۹

مقدمه

ریسک، در اشکال گوناگون در عرصه تجارت و اقتصاد در قالب ریسک اعتباری، نقدینگی، بهره، دارایی، بازار، برابری و ریسک دولت متجلی می‌شود و منافع اشخاص را در معرض کاهش ارزش قرار می‌دهد.

برای رهایی از ریسک برابری ارزش کالا، نرخ بهره پولی و همچنین ریسک برابری ارزی ناشی از تغییر در نرخ‌های برابری ارزی، که دارایی ارزی اشخاص به سبب کاهش و یا افزایش احتمالی نرخ برابری، در معرض خطر افزایش و یا کاهش ارزش نسبت به پول ملی یا ارزهای دیگر قرار می‌گیرد، ابزارها و تکنیکهای مختلفی از جمله قراردادهای سوآپ کالا، سوآپ نرخ بهره، سوآپ نکول اعتباری، سوآپ سلف، معاملات اختیار، سوآپ ارز و..... ظهور کرده اند. در این جستار علمی، نظر بر آن است با پژوهش کاربردی و توصیف و تحلیل ساز و کار حقوقی-مالی سوآپ، با استقراء در میان عملکردها، به این سؤال اصلی پاسخ داده شود که ماهیت این تکنیک حقوقی-مالی چیست و در ادامه، اجزاء این ساختار حقوقی کدام است و چگونه می‌تواند ریسک ناشی از نوسانات قیمتها بر دارائیهها را کاهش داده و یا حتی پوشش بدهد. بطور اساسی این فرضیه مطرح است که سوآپ بعنوان یکی از ابزارهای مشتقه مالی در روابط تجارت بین المللی، واجد ماهیت حقوقی منحصر به فرد با اجزائی خاص بوده و مبتنی بر تراضی طرفین با تعویض دو کالا و یا دو جریان نقدی متفاوت با نرخ برابری یکسان، می‌تواند در بلندمدت، مانع تأثیر منفی تغییر قیمتها بر ارزش دارائیههای اشخاص طرف قرارداد شده و ریسک ناشی از نوسانات را پوشش دهد.